

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 7 lipca 2011 r.

**Pan
Piotr Juszcak
Wójt Gminy Grodziec**

LPO-4110-01-03/2011
R/11/004

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Urzędzie Gminy Grodziec (dalej „Urząd”), kontrolę sprawowanego nadzoru nad gospodarką ściekami bytowymi, które nie są odprowadzane zbiorczym systemem kanalizacyjnym w latach 2009-2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 20 czerwca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli **ocenia negatywnie** prowadzony w latach 2009-2011 (I półrocze) nadzór nad gospodarką ściekami bytowymi, które gromadzone są w przydomowych zbiornikach bezodpływowych.

1. Zadania własne gminy dotyczące prawidłowej gospodarki ściekami bytowymi, które nie są odprowadzane zbiorczym systemem kanalizacyjnym, wynikają z przepisu art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym*². Zgodnie z art. 379 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*³, wójt sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tego organu.

¹Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

²Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, ze zm.

³Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zm.

W okresie objętym kontrolą liczba mieszkańców gminy Grodziec zwiększyła się z 5381 mieszkańców według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. do 5387 na dzień 31 marca 2011 r. Mieszkańcy gminy Grodziec nie korzystają ze zbiorczej sieci kanalizacyjnej gdyż taka na terenie gminy nie istnieje. W badanym okresie, nieczystości płynne zwożono do stacji zlewnej zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków w sąsiedniej gminie Rychwał. W sprawie przyjmowania ścieków komunalnych z gminy Grodziec do oczyszczalni ścieków w Rychwale, gminy Rychwał i Grodziec zawarły w dniu 2 grudnia 1999 r. stosowne porozumienie. Zwrócić należy uwagę na to, że możliwość realizacji tego porozumienia jest ograniczona z uwagi na przeciążenie oczyszczalni w Rychwale.

Wojewoda Wielkopolski rozporządzeniem Nr 11/06 z dnia 10 marca 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Grodziec⁴ wyznaczył aglomerację Grodziec o równoważnej liczbie mieszkańców 2.700. Przed wydaniem rozporządzenia Rady Gminy Grodziec oraz Zarząd Województwa Wielkopolskiego zaopiniowali bez uwag projekt planu aglomeracji Grodziec. Podkreślić należy, że zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy *Prawo wodne* aglomeracja powinna być wyposażona w systemy kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, zakończony oczyszczalnią ścieków, tymczasem na terenie gminy Grodziec nie ma systemu kanalizacji zbiorczej ani oczyszczalni ścieków.

W dniu 19 grudnia 2007 r. Starosta Koniński udzielił gminie Grodziec pozwolenia na budowę gminnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 300 m³/d wraz z budową kanalizacji sanitarnej. Starania Urzędu o uzyskanie dofinansowania budowy oczyszczalni nie przyniosły jednak spodziewanych rezultatów i nadal jej budowa pozostaje w sferze projektów.

2. Realizowanie zadań z zakresu gospodarki ściekowej przypisane było w Urzędzie Referatowi Rozwoju Gospodarczego a szczegółowo - do stanowiska inspektora ds. gospodarki gruntami, planowania przestrzennego i ochrony środowiska. Ze względu na wagę zagadnień ochrony środowiska nieuzasadnione jest w ocenie NIK przydzielanie zadań z tego zakresu pracownikom nieprzygotowanym do realizacji tych zadań i obciążonym innymi obowiązkami.

Prowadzona przez Urząd ewidencja zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków nie zawierała danych umożliwiających kontrolę częstotliwości ich opróżniania i planowanie rozwoju sieci kanalizacyjnej, co NIK ocenia negatywnie. Stanowiło to naruszenie art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 września

⁴ Dz. U. Woj. Wlkp. Nr 45, poz. 1209

1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁵. W ewidencji ujęto 823 zbiorniki bezodpływowe o łącznej pojemności 6441,9 m³, z których korzystało 2884 osoby. Według danych Urzędu, w 2010 r. dostarczono do stacji zlewnej pojazdami asenizacyjnymi ścieki w ilości 660 m³, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 0,23 m³ na osobę rocznie. Zdaniem NIK, tak znikoma objętość dostarczanych ścieków do oczyszczalni, przypadająca na jednego mieszkańca gminy Grodziec świadczy o nieprawidłowym nadzorze Wójta nad gospodarką ściekową.

3. NIK negatywnie ocenia to, że w badanym okresie, Pan Wójt nie wydawał upoważnień do kontroli oraz nie sprawdzał wykonywania przez właścicieli nieruchomości wykonywania obowiązku pozbywania się nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. Nie sprawdzano także udokumentowania w formie umowy i dowodów zapłaty korzystania z usług wykonywanych przez uprawnionego przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. Pan Wójt, na podstawie art. 5 ust. 6 ww. ustawy ma obowiązek sprawować nadzór nad prawidłowym eksploataowaniem przez właścicieli nieruchomości zbiorników bezodpływowych na nieczystości płynne oraz ich pozbywaniem się w sposób zgodny z przepisami (na podstawie art. 379 ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, wójt może upoważnić do wykonywania funkcji kontrolnych odpowiednich pracowników). Ponadto przepisy art. 8b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku uprawniają wójta do kontroli działalności przedsiębiorcy w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem (czynności kontrolne przeprowadza się na podstawie upoważnienia wydanego przez wójta). Podkreślić trzeba, że gmina jest zobowiązana zorganizować opróżnianie zbiorników bezodpływowych w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy na ich wywóz.

W toku kontroli NIK, w dniu 31 marca 2011 r., Zastępca Wójta Gminy Grodziec wydała polecenie bezzwłocznego podjęcia kontroli, przez pracowników Referatu Rozwoju Gospodarczego Urzędu, w zakresie częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych.

Projekt uchwały w sprawie górnych stawek opłat za usługi odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu Gminy Grodziec wymagany przepisem art. 6 ust. 2 ustawy o utrzymaniu

⁵ Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, ze zm.

czystości Pan Wójt przedstawił Radzie Gminy dopiero w dniu 21 kwietnia 2011 r. (uchwała została przyjęta przez Radę).

4. Wójt Gminy Grodziec prowadził w formie pisemnej rejestr zezwoleń dla przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wywozu nieczystości płynnych i wywozu stałych odpadów komunalnych. Ewidencja ta obejmowała takie dane jak: nazwa i adres, rodzaj zezwolenia, data wydania decyzji, okres jego ważności, uwagi. Brak jednak było adnotacji kiedy założono ewidencję oraz kiedy została ona zaktualizowana. W kontrolowanym okresie, 6 przedsiębiorców posiadało zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Grodziec.

W toku kontroli NIK ujawniono funkcjonowanie trzech podmiotów gospodarczych prowadzących usługi w zakresie opróżniania i transportu nieczystości ciekłych bez wymaganego zezwolenia Wójta Gminy Grodziec na świadczenie tego rodzaju usług. Pozytywnie należy ocenić to, że o zaistniałych przypadkach wykroczeń Pan Wójt powiadomił w dniu 1 czerwca 2011 r. Komisariat Policji w Rychwale, wnosząc o wszczęcie stosownego postępowania.

5. Do czasu kontroli NIK, w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) Urzędu nie prowadzono publicznie dostępnego wykazu danych - zgodnie ze wzorem publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie zawartym w *rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 22 września 2010 r. w sprawie wzoru oraz zawartości i układu publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie*⁶. W trakcie kontroli podjęto jednak działania mające na celu utworzenie konta w systemie Ekoportal, umożliwiającym dostęp do wykazu danych o środowisku.

6. Gmina Grodziec posiada zaktualizowany w lipcu 2010 r. Programu Ochrony Środowiska na lata 2010-2014 z perspektywą do 2017 r. W Programie tym uznano budowę oczyszczalni ścieków za podstawowy priorytet inwestycyjny na najbliższe lata. Na liście przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych wymieniono kontrolę szczelności i likwidowanie szamb. NIK negatywnie ocenia to, że Pan Wójt nie sporządzał raportów z wykonania programu ochrony środowiska. Było to niezgodne z dyspozycją art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

⁶ Dz. U. Nr.186, poz.1249.

Pomimo stwierdzenia ww. istotnych nieprawidłowości i uchybień, najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie:

- podejmowanie starań o budowę sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków na terenie gminy Grodziec,
- wystąpienie w trakcie kontroli NIK do komisariatu Policji w Rychwale z wnioskami o ukaranie przedsiębiorców w związku z prowadzeniem działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych bez wymaganego zezwolenia,
- podjęcie w trakcie prowadzonej kontroli działań mających na celu naprawę wcześniejszych zaniedbań z zakresu gospodarki ściekowej na terenie Gminy.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) uaktualnienie ewidencji zbiorników bezodpływowych na nieczystości płynne o dane umożliwiające kontrolę częstotliwości ich opróżniania,
- 2) zainicjowanie działań w celu uaktualnienia rozporządzenia wojewody wielkopolskiego w sprawie wyznaczenia aglomeracji w gminie Grodziec,
- 3) prowadzenie kontroli działalności przedsiębiorców zajmujących się opróżnianiem zbiorników i transportem nieczystości płynnych,
- 4) podjęcie działań w celu sprawdzenia prawidłowości eksploatacji zbiorników bezodpływowych oraz wykonywania przez właścicieli nieruchomości obowiązku w zakresie posiadania przez nich zawartych umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych oraz dowodów płacenia za ich opróżnianie,
- 5) umieszczenie w biuletynie informacji publicznej informacji o środowisku, w wymaganym przepisami układzie,
- 6) sporządzenie sprawozdań z realizacji Programu ochrony środowiska dla gminy Grodziec,
- 7) powierzenie spraw dotyczących zarządzaniem gospodarką ściekową pracownikom przygotowanych zawodowo do prowadzenia tych spraw.
- 8) zintensyfikowanie działań mających na celu poprawę stanu gospodarki ściekowej na terenie Gminy.

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Wójta, w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania

wniosków lub o działaniach podjętych w celu ich realizacji albo o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Rozdzielnik:

1. Adresat.
3. Aa (e-szafa).

